

NOOT

Lappendeken van instrumenten: een analyse van het arrest J.McB/L.E.

1. Inleiding

Het internationaal privaatrecht wordt door veel advocaten gevreesd. De interactie tussen uiteenlopende bronnen op verschillende niveaus vergt een hoog niveau van cognitieve abstractie. De opkomst van het Europese internationaal privaatrecht heeft deze situatie niet per se eenvoudiger gemaakt. Neem dan nog een moeilijk stukje van een gevoelig familierechtelijk onderwerp erbij en het resultaat is een van de moeilijkste problematieken van het internationaal familierecht, namelijk de internationale kinderontvoering. Hoewel het onderwerp voornamelijk wordt beheerst door een internationaal multilateraal verdrag, het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV), is de Europese Unie inmiddels ook actief op dit gebied. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de invoering van Verordening (EG) nr. 2201/2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en de intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000 (Brussel II-bis). Daarnaast heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) zich ook uitgelaten over de mensenrechtelijke aspecten van dergelijke handelingen, waarbij uitgebreid stilgestaan is bij de vraag in hoeverre de rechten, vrijheden en beginselen van het EVRM een rol dienen te spelen in het kader van internationale kinderontvoeringen. Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon wordt ook naar de bepalingen uit het EU-Handvest verwezen. Kortom: in het kader van een internationale kinderontvoering dient rekening te worden gehouden met ten minste vier verschillende internationale bronnen (te weten Brussel II-bis, het HKOV, het EVRM en het Handvest), naast de nationale regelgeving op dit terrein. Hoe deze op zichzelf staande internationale instrumenten zich onderling tot elkaar verhouden is een cruciale vraag, vooral gelet op de diverse opstellers van deze instrumenten (de Haagse Conferentie, de Europese Unie en de Raad van Europa). In deze korte annotatie wordt de impact van het Handvest voor het internationaal familierecht

nader belicht aan de hand van een uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak *J.McB/L.E.* Er wordt tevens aandacht geschonken aan de interpretatie van deze vier bronnen op het gebied van de internationale kinderontvoering.

2. Feiten

Uit de relatie tussen mevrouw L.E. (een Britse onderdaan) en de heer J. McB (een Ierse onderdaan) zijn drie kinderen geboren (respectievelijk in 2000, 2002 en 2007). Vanaf november 2008 woont het gezin in Ierland, maar op 25 juli 2009 is de moeder samen met de drie kinderen vanuit Ierland naar Engeland vertrokken. De biologische vader, de heer J. McB, had op dat moment geen informatie verkregen over de verhuizing en werd daarnaast niet in kennis gesteld van de nieuwe woonplaats van de kinderen. Hoewel partijen enige tijd verloofd waren, zijn zij niet in het huwelijk getreden. De vader wilde graag zijn kinderen terug in Ierland hebben, maar de moeder wilde hier niet aan mee werken. Zij gaf aan dat zij meerdere malen naar een opvangtehuis was gevlucht samen met de kinderen.

3. Het geschil

3.1 Bodemprocedure in Ierland

Op 15 juli 2009 heeft de vader een inleidend verzoekschrift ingediend bij de bevoegde Ierse rechter. Hij verzocht de verkrijging van het gezag over de drie kinderen. Op 25 juli 2009 is de moeder samen met de drie kinderen naar Engeland vertrokken. Op dat moment was het inleidend verzoekschrift nog niet aan haar betekend, zodat de zaak nog niet aanhangig was gemaakt.¹

3.2 Teruggeleidingsprocedure in Engeland, Verenigd Koninkrijk

Op 2 november 2009 heeft de heer J. McB beroep ingesteld bij het High Court of Justice in Engeland, teneinde de drie kinderen naar Ierland te doen terugkeren, overeenkomstig de bepalingen van het HKOV. Om te oordelen of er sprake was van een ongeoorloofde overbrenging of het niet doen terugkeren van de kinderen in de zin van het HKOV, moest de Engelse rechter eerst vaststellen of de gezagsrechten van de vader

¹ Art. 16 sub a Brussel II-bis.

